

GEMEENTE OLDEBROEK

gemeentelijk monument; raadsbesluit 9 september 2003

straat + huisnummer	: Zomerdijk ongenummerd (tussen nr. 14 en 22)
postcode + plaats	: 8079 TC NOORDEINDE
naam object	:
kadastrale aanduiding	: voor 1974: Doornspijk, sectie B 1284 : na 1974: Oldebroek, sectie O nr. na ruilverkaveling Oldebroek, sectie AB nr. 11
bescherming	: gemeentelijk monument
registratienummer	: GM23.045
oorspronkelijke functie	: woning/werkplaats
huidige functie	: schuur
bouwjaar	: ca. 1815
beschrijver	: Gelders Genootschap (LV)
datum beschrijving	: september 2003
beschrijving vastgesteld op	: 9 september 2003
datum foto	: 12 september 2003
bronnen	: Kadaster Doornspijk 1832, Archief Polder Oosterwolde : Archief Watersnood 1825, Bevolkingsregister Doornspijk
bijzonderheden	: schade door watersnood van 1825 fl. 526,00

GEMEENTE OLDEBROEK

gemeentelijk monument; raadsbesluit 9 september 2003

Polderschuur Zomerdijk (vervolg)

Historie en ligging

Deze schuur is gelegen aan de oostzijde van de Zomerdijk en werd omstreeks 1815 gebouwd. Uit kadastrale informatie blijkt dat de oorspronkelijke functie woning/werkplaats was. De eerste bewoner was Hendrik Gijsberts Hagen. In 1832 werd de polder Oosterwolde eigenaar. Hendrik Hagen had volgens het kadastrale dossier recht van opstal. Het pand diende tot waarschijnlijk de watersnood van december 1863 als woning voor de sluis- en dijkwachter. Daarna kreeg het zijn huidige functie van schuur/werkplaats van de polder Oosterwolde. Het personeel van de voormalige polder onderhield vanuit de schuur de dijk, de sluisen en de hoofdwatgangen. In deze schuur lag o.a. het gereedschap voor het onderhoud van de kribben langs de oever van de toenmalige Zuiderzee en voor de rasters en de hekken op de dijk. In die tijd was er geen weg over en langs de Zomerdijk.

De dijk was ingedeeld in blokken van een paar honderd meter die begrensd werden door een afrastering dwars op de dijk. Daardoor ontstond een doorgaand pad van Elburg naar Noordeinde. In later jaren deed de loods dienst als opslagplaats voor materialen die gebruikt werden bij het onderhoud aan de schaarweide. Na de aanleg van een weg werden de smalle stukken van de dijk en het buitentalud gebruikt als schaarweide. De boeren uit de streek konden tegen betaling hun jongvee (pinken) inscharen. Dit hield in dat het vee in mei werd gebracht en in de late herfst weer werd opgehaald. Een oppasser hield namens het waterschap toezicht, onderhield de schaarweide en maakte daarbij gebruik van de polderschuur.

De schuur wordt nu gebruikt als opslagloods voor de schotbalken van de sluisen in de dijk. Met deze balken kunnen de sluisen afgesloten worden en voor reparatie of inspectie worden drooggezet.

Plattegrond en opstand

De schuur is gebouwd op een rechthoekig grondplan, waarvan de lange zijde evenwijdig loopt aan de dijk. Het pand telt één bouwlaag onder een zadeldak dat is gedekt met gesmoorde verbeterde Hollandse pannen. De nokvorsten zijn deels rood. De gevels zijn opgetrokken in baksteen. Een gele baksteen is ter decoratie verwerkt in de ontlastingsbogen. Het metselwerk is uitgevoerd in kruisverband. In de geveltoppen van de kopgevels is het voegwerk voorzien van een knipvoeg. Het overige voegwerk is op veel plaatsen provisorisch hersteld en platvol gevoegd.

Voorgevel

De naar de dijk gerichte westgevel bevat rechts uit het midden een vensteropening,

GEMEENTE OLDEBROEK

gemeentelijk monument; raadsbesluit 9 september 2003

Polderschuur Zomerdijk (vervolg)

dat met een als persienne uitgevoerd luik is dichtgezet. Het is geplaatst onder een rollaag en voorzien van een bakstenen lekdorpel. Het gevelvlak wordt beëindigd met een (vernieuwde) rollaag.

Rechterzijgevel

De rechterzijgevel (zuid) is uitgevoerd als een tuitgevel, waarvan de tuit aan de bovenzijde is afgerond. Het gevelvlak wordt geflankeerd door lage steunberen. In het midden is een segmentboogvormige, houten deur aangebracht, voorzien van duimstenen. Erboven bevindt zich een halfcirkelvormige blindnis met gebogen, ijzeren spijlen. Het gevelvlak wordt afgesloten met een rollaag.

Achtergevel

De oostgevel bevat links uit het midden twee vensteropeningen, die zijn geplaatst onder een rollaag en voorzien van een bakstenen lekdorpel. De rechteropening is, evenals de westgevel, dichtgezet met een als persienne uitgevoerd luik, de linkeropening is dichtgetimmerd. Het gevelvlak wordt afgesloten met een rollaag.

Linkerzijgevel

De linkerzijgevel (noord) is uitgevoerd als een tuitgevel, waarvan de tuit aan de bovenzijde is afgerond. Het gevelvlak wordt geflankeerd door lage steunberen. Er is geen deur aanwezig. Wel, evenals de zuidgevel, een halfcirkelvormige blindnis met gebogen, ijzeren spijlen. Het gevelvlak wordt afgesloten met een rollaag.

Reden van plaatsing

De schuur is omstreeks 1815 gebouwd en verkeert in vrij slechte staat. Het pand is in architectuurhistorisch opzicht beschermenswaardig als voorbeeld van een vrij in het landschap gelegen schuur, waarvan het oorspronkelijke karakter bewaard is gebleven in hoofdvorm, gevelindeling en detaillering. In cultuurhistorische opzicht is de schuur beschermenswaardig vanwege de rol en functie in de bescherming van de polder Oosterwolde tegen het buitenwater van aanvankelijk de Zuiderzee en later het IJsselmeer c.q. de randmeren.

GEMEENTE OLDEBROEK

gemeentelijk monument; raadsbesluit 9 september 2003
Polderschuur Zomerdijk (vervolg)

